

ІНВАЗІЙНІ ШКІДНИКИ ДЕРЕВНИХ ТА ЧАГАРНИКОВИХ КУЛЬТУР

Сітян Н.Л.

*ДВНЗ «Ужгородський національний університет», біологічний факультет
вул. А. Волошина, 32, м. Ужгород, Закарпатська область, Україна*

Біологічне різноманіття є невід'ємною складовою частиною довкілля та умовою існування людини і для його збереження потрібні значні зусилля та

комплексний підхід. Інвазії чужорідних видів за межі їх первинних ареалів носять глобальний характер, їх натуралізація і подальше розповсюдження може викликати необоротні екологічні катастрофи, небажані економічні і соціальні наслідки.

Питання біологічних інвазій адвентивних (не місцевих) організмів стає одним із найважливіших викликів сучасності та розглядається як суттєва загроза біорізноманіттю природних екосистем. Дослідження появи нових інвазійних видів шкідників на раніше інтродукованих деревних та чагарникових породах у зелених насадженнях населених міст є дуже актуальною проблемою.

Ясенова смарагдова вузькотіла златка (ЯСВЗ) проникла на територію України не пізніше 2018 р. і на кінець вегетаційного сезону 2020 року поширилася у чотирьох районах Луганської області. Надає перевагу ясену зеленому, але іноді заселяє також ясен звичайний. Ясенова смарагдова вузькотіла златка є агресивним стовбуровим шкідником, який спроможний заселяти дерева (ясень, горіх та деякі інші породи листяних порід дерев) без видимих ознак ослаблення, що прискорює їхній відпад. За високої щільності поселень загибель дерева може наставати на другий рік. Великі дерева златка здатна заселяти поступово упродовж декількох років, викликаючи їхнє поступове ослаблення. Заселені дерева зазвичай мають розріджену крону, листя передчасно жовтіє і опадає, вздовж стовбура і головних гілок розвиваються вторинні пагони.

Платановий мереживний клоп став великою неприємністю в Європі, оскільки види роду *Platanus* дуже популярні тіньові дерева в парках і відкритих кав'ярнях на півдні Європи. Розвиток мереживних клопів залежить від температури, і, оскільки спостерігається глобальне потепління, відповідно у містах стає спекотніше, то мереживні клопи, очевидно, зможуть генерувати більше поколінь щороку. Якщо мереживні клопи та їх пошкодження значні, платан може просто скинути листя передчасно. Інші фактори, такі як нестача поживних речовин або води, також можуть призвести до того, що листя платану жовтіють і опадають.